

Journal of Social Sciences

Volume 43 | Issue 2

Article 1

2013-01-01

บทบรรณาธิการ

บรรณาธิการ

Follow this and additional works at: <https://digital.car.chula.ac.th/cujss>

Part of the [Social and Behavioral Sciences Commons](#)

Recommended Citation

บรรณาธิการ (2013) "บทบรรณาธิการ," *Journal of Social Sciences*: Vol. 43: Iss. 2, Article 1.

Available at: <https://digital.car.chula.ac.th/cujss/vol43/iss2/1>

This Editorial is brought to you for free and open access by the Chulalongkorn Journal Online (CUJO) at Chula Digital Collections. It has been accepted for inclusion in Journal of Social Sciences by an authorized editor of Chula Digital Collections. For more information, please contact ChulaDC@car.chula.ac.th.

บทบรรณาธิการ

สลาวย ชีเซค นักปรัชญาชาวสโลวีเนีย เสนอว่า ลัทธิทุนนิยม “เป็นระเบียบทางเศรษฐกิจและสังคมระบบแรกที่ทำลายความเป็นองค์รวมของความหมาย” ชีเซคหมายความว่า “มันไม่มีสิ่งที่เรียกว่า ‘โลกทัศน์แบบทุนนิยม’” หรือ “วัฒนธรรมแบบทุนนิยม” ลัทธิทุนนิยมได้ทำลายรูปแบบทางสังคมที่ถูกกำหนดไว้อย่างชัดเจน เช่น ครอบครัว ประเพณี วัฒนธรรม ฯลฯ เช่นเดียวกับรูปแบบของอำนาจอธิปไตยของกษัตริย์ที่ปกครองเบ็ดเสร็จ แต่ทว่ากลับไม่ได้ให้ระเบียบเชิงปทัสสถานใหม่ที่ทำหน้าที่เป็นพื้นฐานให้กับความหมาย ดังนั้นมันจึงเป็นสิ่งที่ไม่มีรากและสามารถอยู่ร่วมกับวัฒนธรรมใดๆ ก็ได้ ลัทธิทุนนิยมทำให้การที่ต้องพึ่งพิงตลาดเป็นเรื่องสากลทั่วไปแต่มันก็ไม่ได้พยายามที่จะทำให้ทุกสังคมมีลักษณะเหมือนกันไปหมด กล่าวคือมันจะต้องมาพร้อมกับลักษณะท้องถิ่นและจำเพาะเสมอ ข้อสังเกตของชีเซคยังใช้ได้กับลัทธิทุนนิยมแบบเสรีนิยมใหม่ในปัจจุบัน นั่นก็คือ รัฐต่างๆ เลือกรับเอาลัทธิเสรีนิยมใหม่เข้าไปโดยส่วนใดส่วนหนึ่ง ดังนั้นจึงเห็นได้ชัดว่ามีความแตกต่างในระบบทุนนิยมแบบเสรีนิยมใหม่อย่างเช่น โมเดลแบบแองโกล-แซกซอน โมเดลแบบจีน-ลัทธิคังโพรที่ฝังรากอยู่ใน ‘คุณค่าแบบเอเชีย’ ทุนนิยมแบบแอนเดียนที่เป็นประชานิยมหรือโมเดลแบบโบลิเวียเรียนดังที่ปรากฏในประเทศแถบละตินอเมริกาหลายประเทศ และอื่นๆ

วารสารสังคมศาสตร์ฉบับนี้ได้มุ่งประเด็นไปที่ต้นทุนและผลกระทบที่ตามมาของลัทธิเสรีนิยมใหม่ในประเทศไทยในหลายมิติ โดยจะกระตุ้นให้ผู้อ่านเห็นถึงลัทธิเสรีนิยมใหม่ที่อยู่ในลักษณะแบบไทยๆ นอกจากนี้ยังเป็นการอุทิศให้กับ รองศาสตราจารย์ ดร.กุลลดา เกษบุญชู มัด ผู้บุกเบิกการศึกษาการเปลี่ยนแปลงของประเทศไทยภายใต้ระบบทุนนิยมจากอดีตจนถึงปัจจุบัน ซึ่งผลงานของ รองศาสตราจารย์ ดร.กุลลดา ได้มีอิทธิพลต่อนักวิชาการและนักวิจัยรุ่นต่อมา และบางท่านก็ได้นำเสนอผลงานในวารสารฉบับนี้ด้วย¹ ถึงแม้ว่าบทความในวารสารนี้จะครอบคลุมประเด็นต่างๆ อย่างกว้างขวางแต่นี้ก็เป็นเพียงยอดของภูเขาน้ำแข็งเท่านั้น ถ้าหากว่าลัทธิทุนนิยมมีส่วนในการตัดสินใจความเป็นไปของความเป็นจริงทางสังคม ร่องรอยของลัทธิเสรีนิยมใหม่ก็สามารถพบได้ในมิติต่างๆ ตั้งแต่การเลี้ยงดูบุตรไปจนถึงการออกนอกระบบของมหาวิทยาลัย สุขภาพจิตไปจนถึงความสัมพันธ์ของเพศภาวะ หนังสือประเภท “คู่มือ...ด้วยตนเอง” ที่แพร่หลายขึ้นอย่างมากไปจนถึงการทำให้ประชาธิปไตยกลายเป็นความคลั่งไคล้ (fetishization of democracy) ซึ่งประเด็นต่างๆ เหล่านี้ยังรอการค้นคว้าวิจัยต่อไป

¹ บทความของศิษย์ของรองศาสตราจารย์ ดร.กุลลดา เกษบุญชู มัด ที่นำเสนอผลงานในวารสารฉบับนี้ ประกอบด้วย จิตภัทร พูนชำนาญ ธรรม์ เจริญศรี เมธี กิรติคุณย์ สาทร ศรีเกตุ อตินันท์ พรหมพันธุ์ใจ และชัชวาลย์ ธรรมบุษดี

นอกจากนี้ สิ่งที่คุณเห็นว่าขาดหายไปจากวารสารฉบับนี้และอาจจะเป็นความท้าทายที่แท้จริงก็ได้ อย่างน้อยก็สำหรับฝ่ายซ้ายที่ยังไม่ได้กลายเป็นพวกเสรีนิยมที่สำนึกผิด ได้แก่ การไม่ได้เพียงแต่วิพากษ์ และพยายามทำความเข้าใจเสรีนิยมใหม่ให้ดีขึ้น (ในประเทศไทยและที่อื่นๆ) แต่เป็นการเสนอทางเลือกอื่นๆ ที่ชัดเจนออกไปจากลัทธิทุนนิยม ซึ่งไม่ใช่แค่หนีออกไปจากเพียงลัทธิเสรีนิยมใหม่นั้น เมื่อหลายทศวรรษที่ผ่านมา จอห์น เมย์นาร์ด เคนส์ นักเศรษฐศาสตร์ที่มีชื่อเสียงโด่งดังชาวอังกฤษระบุเอาไว้ว่า ลัทธิทุนนิยม “ไม่ใช่ความสำเร็จ ไม่ใช่ความเฉลียวฉลาด ไม่ใช่เรื่องสวยงาม ไม่ใช่ความยุติธรรม ไม่ใช่ความดีงาม และทั้งไม่ได้นำไปสู่สิ่งที่ดีงามด้วย กล่าวโดยสั้นก็คือ พวกเราไม่ชอบทุนนิยม และเรากำลังเริ่มรังเกียจมัน แต่เมื่อเราตั้งคำถามว่าอะไรจะมาแทนที่ระบบนี้ เรากลับรู้สึกงุนงงและสับสนเป็นอย่างมาก” แต่ในปัจจุบันนี้ก็อาจกล่าวได้ว่าเรามีความงุนงงและสับสนน้อยลง ทางเลือกอื่นๆ ที่หนีออกไปจากทุนนิยมซึ่งบางอย่างก็ดูจะน่าจะให้ผลสัมฤทธิ์มากกว่าทางเลือกอื่นได้ปรากฏให้เห็น อย่างเช่น ความคิดเรื่อง Parecon (participatory economics) ของไมเคิล อัลเบิร์ต แนวคิดเรื่อง De-globalization ของวอลเดน เบลโล การทดลองเรื่อง LETS (ซึ่งสร้างแรงบันดาลใจให้กับการเคลื่อนไหวแบบสมาคมนิยมใหม่ของ โคจิร คาราทานิ) การรื้อฟื้นลัทธิคอมมิวนิสต์ และอื่นๆ การปฏิรูปอะไรที่เราต้องการในระยะสั้นเพื่อแผ้วถางหนทางเพื่อนำไปสู่ทางเลือกอื่นๆ ที่เป็นไปได้เหล่านี้? ในระยะยาว ทางเลือกอื่นๆ เหล่านี้จะสามารถแทนที่ระบบทุนนิยมและดำเนินต่อไปได้อย่างไร ในจุดนี้ฝ่ายซ้ายต้องเรียนรู้จากฝ่ายขวาอย่างมาก ซึ่งฝ่ายขวานี้เองที่ในความเป็นจริงแล้วเป็นนักเรียนของฝ่ายซ้ายที่ยอดเยี่ยมที่สุด ตัวอย่างเช่น ฝ่ายขวาไม่ได้ละทิ้งรูปแบบของพรรคหรือละเลยเรื่องสภาวะการแบ่งแยกและความขัดแย้ง คนกลุ่มน้อยในฝ่ายขวาได้ขับเคลื่อนเสรีนิยมใหม่จากเดิมที่เป็นกระแสรองมาเป็นกระแสหลักได้อย่างไร หรือการที่เมื่อไม่นานมานี้ Tea Party ซึ่งก็เป็นเพียงคนกลุ่มเล็กๆ ประสบความสำเร็จในการปิดทำการรัฐบาลอเมริกาได้อย่างไร ต่างๆ เหล่านี้ล้วนแต่น่าศึกษาค้นคว้าในด้านการเมืองเพื่อปลดแอกทั้งสิ้น

รองศาสตราจารย์สรวิศ ชัยนาม
บรรณาธิการรับเชิญ